

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันเทคโนโลยีด้านการสื่อสารได้เจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสังคมที่ต้องเตรียมคนให้สามารถเผชิญกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (สมบัติ บุญประคม. 2545 : 35) จากการตระหนักและเห็นความสำคัญของการศึกษาดังกล่าว จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันกำหนดแนวทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของชาติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 โดยกำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 43 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมาตรา 81 ระบุว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้ คุณธรรม และจัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 1) ซึ่งผลของข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่าง ๆ มากมายตามมา รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่มุ่งปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ เพื่อพัฒนาและจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับยุคสมัย และมุ่งประโยชน์สูงสุดของคนในชาติเป็นสำคัญ

การเรียนการสอนในยุคปฏิรูปการศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลที่เกิดกับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมินและปรับปรุงตนเองได้ เพื่อก่อให้เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งตัวจักรสำคัญดังกล่าวก็คือครู คุณภาพของการจัดการศึกษาของประเทศขึ้นอยู่กับคุณครูแต่ละท่านที่สามารถทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นระบบและรับประกันผลได้ นั่นคือครูมีความสามารถ มีศักยภาพในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน หรือมีพัฒนาคุณภาพได้อย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเครื่องมือสำคัญของการทำงานอย่างมืออาชีพ คือ การวิจัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : เกрінนำ) การวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญที่

จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งการนำกระบวนการวิจัยและผลการวิจัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัย เป็นแนวทางหนึ่งที่ผู้สอนและผู้บริหารสามารถนำไปปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทการศึกษาไทย ได้ให้ความสำคัญกับการวิจัยและกำหนดไว้หลายมาตราที่ชี้ให้เห็นว่า การวิจัยเป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนรู้ กล่าวคือ มาตรา 24 (5) ระบุให้ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถใช้การวิจัยเพื่อศึกษาเรื่องที่นำเสนอและต้องการหาความรู้ใหม่ หรือต้องการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น การวิจัยจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยฝึกกระบวนการคิด การจัดการ หาเหตุผลในการตอบปัญหาและรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา มาตรา 30 ระบุให้ผู้สอนทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนนอกจากจัดกระบวนการเรียนการสอนแล้ว ยังใช้การวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาหรือสิ่งที่ต้องการรู้คำตอบ พัฒนาสิ่งที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาคงคู่กัน ไปอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการการจัดการเรียนการสอนและการวิจัยให้เป็นกระบวนการเดียวกัน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 : 25,29) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวิจัยมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ ทั้งนักเรียน ครูและผู้บริหาร

การวิจัยเป็นวิธีการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนาผู้เรียนนั้น เรียกว่า “การวิจัยในชั้นเรียน” (ประกอบ มณีโรจน์. 2544 : 1) การวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก ไม่สามารถทำได้ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว การวิจัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนสามารถทำได้ด้วยตนเองและไม่ยากอย่างที่คิด เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับผู้เรียน รู้และเข้าใจสภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริง และอาจทำการวิจัยอยู่แล้ว โดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะครูผู้สอนที่พยายามหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความเหมาะสมที่จะเป็นนักวิจัย (ชาติรี เกิดธรรม. 2544 : 11-12) โดยที่การวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญ ไม่เฉพาะต่อผู้สอนในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง แต่มีความสำคัญต่อผู้เรียน หากมีการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความต้องการและเต็มตามศักยภาพ(อรุณศรี อนันตรศิริชัย. 2544 : 70) เพราะการวิจัยจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยพัฒนาศักยภาพของผู้สอน เป็นเครื่องมือที่จะช่วยจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3 ได้สนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาสถานศึกษาและพัฒนาการเรียน การสอน โดยกลุ่มนิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา (2547: 1-4) ได้จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยในชั้นเรียน แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด จำนวน 236 คน แต่จากการนิเทศ ติดตามผู้เข้าอบรม พบว่า มีผู้ผ่านการอบรมจัดทำผลงานวิจัย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 18.22 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด ซึ่งถือว่าเป็นปริมาณที่น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรพล ฉลาดแย้ม (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีครูประถมศึกษาในจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ร้อยละ 15.21 เท่านั้นที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมีปัญหาในการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก จากการศึกษาของ ขนิษฐา ดีวงศ์ (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ครูประถมศึกษา จังหวัดนครพนม มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ ในระดับปานกลาง และจากการศึกษาของ เรวดี อาษานาม (2544 : บทคัดย่อ) พบว่ายังมีครู จำนวนน้อยมากที่เคยทำวิจัยในชั้นเรียน แม้ว่าจะเคยเรียนวิชาวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งสาเหตุที่ครูไม่ ทำการวิจัย เนื่องจากไม่เคยศึกษาผลงานวิจัย ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้า และไม่เคยมได้เข้ารับ การอบรมเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน อีกทั้ง นัฐพนธ์ ทองแสน (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า มีระดับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปาน กลาง ส่วนความต้องการในการทำวิจัยอยู่ในระดับมาก โดยครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีขนาด แตกต่างกันมีการดำเนิน การวิจัยในชั้นเรียนโดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 มีหน้าที่ในการนิเทศ ติดตาม กำกับ และ เสนอแนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นกรรมการประเมินเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจากประสบการณ์ในการนิเทศและประเมิน พบว่า การวิจัยในชั้นเรียนเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด เพราะมีครูจำนวนน้อยมากที่ใช้การวิจัยเป็น ส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน และเป็นผลงานทางวิชาการเพื่อขอเลื่อนตำแหน่ง เนื่องจากคิดว่าการวิจัยเป็นงานทางวิชาการที่ยาก ไม่แน่ใจในความรู้ความสามารถของตนเอง จึงขาดความมั่นใจที่จะวิจัย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของ ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 เพื่อจะได้นำผลกรวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาวิจัยในระดับปริญญาต่างกัน
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก
2. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 ที่มีประสบการณ์ในการเรียนวิชาวิจัยในระดับปริญญาต่างกัน มีปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยประยุกต์จากแนวคิดในการวิจัยของ วีรพล ฉลาดเข้ม (2544 : 42 - 43) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 57 - 64) สรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอน มี 2 ด้าน คือ

1. ด้านผู้วิจัย
2. ด้านผู้สนับสนุนการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 – 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยจะทำการศึกษา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 779 คน จาก 7 อำเภอ จำนวน 25 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2548 จาก 7 อำเภอ จำนวน 260 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie และ Morgan และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)(บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 81) โดยกำหนดจำนวนครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จากโรงเรียนในกลุ่มที่สุ่มได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเจาะจง (Purposive Sampling) ได้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ 1 – 15 ปี จำนวน 137 คน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน 15 ปี ขึ้นไป จำนวน 123 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 260 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 ประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

- 1) 1 - 15 ปี
- 2) 15 ปี ขึ้นไป

3.1.2 ประสพการณ์ในการเรียนวิชาวิจัยของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

- 1) เคยเรียนวิชาวิจัยในระดับปริญญา
- 2) ไม่เคยเรียนวิชาวิจัยในระดับปริญญา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ระดับปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ใน 2 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านผู้วิจัย
- 3.2.2 ด้านผู้สนับสนุนการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4

2. ครู หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการสอน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในช่วงชั้นที่ 3 - 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3

3. ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4. ประสพการณ์ในการทำงาน หมายถึง ประสพการณ์ในการประกอบวิชาชีพครู ตั้งแต่วันที่เริ่มบรรจุจนถึงปัจจุบัน

5. ประสพการณ์ในการเรียนวิชาวิจัย หมายถึง ประสพการณ์ในการเรียนวิชาวิจัยในระดับปริญญาตรี หรือปริญญาโท ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

6. การวิจัยในชั้นเรียนหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การแสวงหาความรู้หรือวิธีการและนวัตกรรมใหม่ ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และทำควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการปรับปรุงพัฒนาส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY